

Motion till riksdagen 2006/07:U238

av **Susanne Eberstein och Eva Sonidsson (s)**

Kärnvapenfri zon i Europa

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i lämplig form väcka frågan om ett kärnvapenfritt Europa.

Motivering

De senaste åren kännetecknas av en negativ utveckling på nedrustningsområdet, bl.a. vad gäller kärnvapen. Risken för nukleär terrorism, kärnvapenspridning och flera kärnvapenstater har ökat. Det senaste exemplet utgör Nordkoreas kärnvapenprov.

Bakom denna utveckling ligger att de fem ursprungliga kärnvapenstaterna är ovilliga att uppfylla sina folkrättsliga förpliktelser enligt artikel VI i 1968 års icke-spridningsavtal om att förhandla om kärnvapenedrustning. Kärnvapenmakterna vill i strid med detta behålla och utveckla sina kärnvapen. Detta uppfattas som diskriminerande och kan leda till en ny rustningsspiral.

Sverige har sedan länge, ofta i samarbete med andra länder, försökt finna former för att vända den negativa trenden.

En ny utgångspunkt för Sveriges agerande bör numera vara Europaparlamentets resolution om massförstörelsevapen den 17 november 2005 (A 6 – 0297/2005) där flera krav på kärnvapenstaterna redovisas. En annan utgångspunkt är Blix-kommissionens rapport ”Weapons of Terror” och de 30 rekommendationer som kommissionen föreslår som rör kärnvapen.

I linje härmed skulle ligga att frågan om kärnvapenfria zoner i Europa åter tas upp på dagordningen. Antalet sådana zoner har ökat och omfattar nu 112 stater och täcker ca 50 % av jordens yta. De innebär i praktiken ett dynamiskt element för att förhindra kärnvapenspridning och verkar stabiliserande.

Enligt uppgift finns det för närvarande 480 amerikanska kärnvapen i Europa i sex länder. I dessa länder har på politiskt håll och i fredsrorelsen väckts frågan om ett tillbakadragande av icke-strategiska kärnvapen. Till detta

Fel! Okänt namn på

kommer engelska franska och ryska kärnvapen. Natos nuvarande kärnvapendoktrin har ifrågasatts folkrättsligt. Ryssland har till följd av sin ökade svaghet i fråga om konventionella vapen tillmätt sina kärnvapen en ökad betydelse. Nato motiverar sina kärnvapen i Europa med osäkerheten om Rysslands framtida utveckling. Ryssland motiverar sina kärnvapen med Natos expansion österut.

Stora delar av Europa är faktiskt i stort sett kärnvapenfritt, men det finns inga rättsliga garantier för att denna kärnvapenfrihet ska bestå. Risken för eventuella framtida konflikter mellan USA och Ryssland är ett viktigt skäl för att nu ta upp frågan om en kärnvapenfri zon i Europa. I ett krisläge kunde t.ex. USA placera ut kärnvapen i Polen och Ryssland i Vitryssland. Kärnvapenfria zoner i Europa diskuterades på 80-talet. Ett avgörande hinder låg då i Natos kärnvapendoktrin. Syftet med en sådan zon skulle vara att öka stabiliteten i vårt närområde och samtidigt bidra till en form av kärnvapennedrustning i ett läge då översynskonferensen misslyckats och instabiliteten ökar. Tillkomsten av en sådan zon bör också bidra till en översyn av Natos och Rysslands kärnvapendoktriner. Sverige bör därför undersöka förutsättningarna för att i lämplig form väcka frågan om kärnvapenfri zon i Europa, helst tillsammans med några andra europeiska stater.

Stockholm den 26 oktober 2006

Susanne Eberstein (s)

Eva Sonidsson (s)